

Przedmiotowy Regulamin
XVI Wojewódzkiego Konkursu z Języka Polskiego
dla uczniów klas trzecich gimnazjów
oraz klas trzecich oddziałów gimnazjalnych prowadzonych w szkołach innego
typu województwa świętokrzyskiego w roku szkolnym 2018/2019

Rozdział 1.

Informacje ogólne

1. Niniejszy Regulamin określa szczegółowe wymagania i umiejętności dotyczące organizacji *XVI Wojewódzkiego Konkursu z Języka Polskiego dla uczniów klas trzecich gimnazjów oraz klas trzecich oddziałów gimnazjalnych prowadzonych w szkołach innego typu województwa świętokrzyskiego* zgodnie z Rozdziałami 5. i 6. *Regulaminu Ogólnego Konkursów Przedmiotowych dla uczniów szkół podstawowych województwa świętokrzyskiego, klas trzecich gimnazjów oraz klas trzecich oddziałów gimnazjalnych prowadzonych w szkołach innego typu województwa świętokrzyskiego w roku szkolnym 2018/2019* opublikowanego na stronie Kuratorium Oświaty w Kielcach: [Regulamin ogólny](#).
2. Ilekroć w niniejszym Regulaminie jest mowa o Konkursie – rozumie się przez to *XVI Wojewódzki Konkurs z Języka Polskiego dla uczniów klas trzecich gimnazjów oraz klas trzecich oddziałów gimnazjalnych prowadzonych w szkołach innego typu województwa świętokrzyskiego*.

Rozdział 2.

Cele Konkursu

1. Wspieranie i rozwijanie polonistycznych uzdolnień, zainteresowań uczniów.
2. Doskonalenie kluczowych umiejętności polonistycznych:
  - a) odbioru wypowiedzi i wykorzystania zawartych w nich informacji,
  - b) analizy i interpretacji tekstów kultury,
  - c) tworzenia różnych form wypowiedzi (pisemnych i ustnych).
3. Rozwijanie ekspresji twórczej, wyobraźni, oryginalności i płynności językowej.

4. Uwrażliwianie uczniów na uniwersalne wartości za pośrednictwem tekstów literackich.
5. Pogłębianie świadomości humanistycznej oraz kultury słowa w kształtowaniu kompetencji komunikacyjnych w różnych sytuacjach życiowych.
6. Motywowanie nauczycieli polonistów do podejmowania różnorodnych działań w zakresie pracy z uczniem zdolnym.
7. Promowanie osiągnięć uczniów i nauczycieli w zakresie przedmiotu język polski.

Rozdział 3.

Organizacja Konkursu

1. Czas trwania poszczególnych etapów Konkursu:
  - a) Etap I – szkolny: 90 minut
  - b) Etap II – rejonowy: 60 minut
  - c) Etap III – wojewódzki: 60 minut (część pisemna), 5–10 min (część ustna) po 10 min przygotowania
2. Rodzaje zadań, które będą zastosowane na poszczególnych etapach:
  - a) Etap I – szkolny: test (zadania zamknięte i otwarte, dłuższa forma wypowiedzi).
  - b) Etap II – powiatowy: test on-line (zadania zamknięte jednokrotnego i wielokrotnego wyboru).
  - c) Etap III – wojewódzki: dłuższa wypowiedź pisemna, wypowiedź ustna.
3. Na każdym etapie Konkursu zabrania się wnoszenia do sal, w których odbywa się Konkurs, wszelkich pomocy, w tym: podręczników, książek oraz środków łączności, np. telefonów komórkowych, tabletów.
4. Podczas rozwiązywania zadań na pierwszym i trzecim etapie uczeń używa pióra lub długopisu, nie może używać korektora, a błędne zapisy powinien przekreślić.

Rozdział 4.

Zakres wiedzy i umiejętności wymagany na poszczególnych etapach konkursu

Na wszystkich etapach obowiązuje wiedza ujęta w podstawie programowej z języka polskiego zawarta w rozporządzeniu MEN z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy

programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r., poz. 977) ze wskazaniem na poniższe umiejętności.

1. Etap I – szkolny

Uczestnik:

- 1.1. wykazuje się wysokim poziomem kompetencji czytelniczych z uwzględnieniem różnych gatunków publicystycznych;
- 1.2. odczytuje teksty zgodnie z ich intencją i ze świadomością zawartych w nich kontekstów;
- 1.3. cechuje się wysokim poziomem samokształcenia i umiejętnością korzystania z różnorodnych źródeł informacji w wersji książkowej i elektronicznej;
- 1.4. wykazuje się wysoką sprawnością i świadomością językową;
- 1.5. redaguje płynnie, twórczo i niekonwencjonalnie oraz poprawnie pod względem językowym i stylistycznym dłuższe formy wypowiedzi, w tym szczególnie: urozmaicone kompozycyjnie i fabularnie opowiadanie, opis zwykłych przedmiotów, list.

2. Etap II – powiatowy

Uczestnik:

- 2.1. wykazuje się szeroką wiedzą i znajomością tekstów kultury (literatura, teatr, film, plastyka) oraz mediów (prasa, radio, telewizja, Internet);
- 2.2. wykazuje się szeroką wiedzą i znajomością pojęć teoretycznoliterackich i kulturowych, językowych, leksykalnych, frazeologicznych, składniowych;
- 2.3. potrafi umiejętnie i sprawnie rozwiązywać test online.

3. Etap III – wojewódzki

Uczestnik:

- 3.1. redaguje pisemnie dłuższą formę wypowiedzi na wybrany temat w określonej formie (do wyboru: charakterystyka postaci z opisem przeżyć wewnętrznych, rozprawka, kartka z pamiętnika),
- 3.2. ustnie prezentuje analizę i interpretację wylosowanego utworu poetyckiego następujących autorów: M. Pawlikowska-Jasnorzewska, K. Wierzyński, J. Tuwim, Cz. Miłosz, J. Twardowski, W. Szymborska, Z. Herbert, K. I. Gałczyński, M. Białoszewski, B. Leśmian, K. K. Baczyński, T. Różewicz,

3.3. wykazuje się świadomością i dojrzałością w odbiorze tekstów kultury.

Ważne!

- **Każdy uczestnik jest zobowiązany wziąć udział w części pisemnej i ustnej.**
- **Maksymalna ilość punktów możliwych do zdobycia z części pisemnej wynosi 70% (23 punkty), a z części ustnej 30% (10 punktów).**

3.1.1. Dłuższa wypowiedź pisemna – kryteria:

- a) spełnia wymagania dotyczące wybranej formy (rozprawka, sprawozdanie z lektury, filmu lub wydarzenia kulturalnego, wywiad),
- b) temat jest zaprezentowany w sposób twórczy i oryginalny (erudycja, kontekst, logika argumentacji, uogólnienia i refleksje, wyobrażenia),
- c) posiada klarowną kompozycję i funkcjonalność stylu,
- d) język jest poprawny pod względem fleksyjnym, frazeologicznym, składniowym i stylistycznym,
- e) jest poprawna pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym,
- f) objętość pracy wynosi: 2–3 strony formatu A4.

Uwaga!

Prace są sprawdzane tylko na arkuszu konkursowym. Nie bierze się pod uwagę nieprzepisanych fragmentów umieszczonych w brudnopisie.

3.2.1. Wypowiedź ustna – kryteria:

Forma wypowiedzi: 5p.

- a) trwa od 5 min (minimum) do 10 min (maksimum) – 1p.,
- b) jest ciekawa, żywa, dynamiczna, ciągła; porusza umysł, wyobraźnię, uczucia – 1p.,
- c) posiada trójczłonową, logiczną, przejrzystą i spójną kompozycję – 1p.,
- d) jest prezentowana wyraźnie i z odpowiednią modulacją – 1p.,
- e) jest funkcjonalna pod względem językowym – 1p.

Analiza i interpretacja utworu: 5p.

- a) analiza wiersza, uwzględniająca pojęcia teoretycznoliterackie zawarte w podstawie programowej (wersyfikacja, budowa wiersza, środki stylistyczne) – 1–2p.,

b) pogłębiona interpretacja, uwzględniająca wszystkie elementy niezbędne do odczytania sensu utworu (temat, rzeczywistość poetycka, sposób obrazowania, przesłanie itp.) oraz wyrażenie własnej refleksji – 1–2 p.,

c) uwzględnienie właściwych kontekstów, np. biograficznych, filozoficznych, historycznych, kulturowych, religijnych itp. – 1p.,

Uwaga!

- Uczestnicy przystępują do odpowiedzi według wylosowanej kolejności; każdy uczeń ma 10 min na przygotowanie wypowiedzi.
- Uczestnicy nie mogą posiadać dodatkowych pomocy – brana jest pod uwagę tylko wypowiedź ustna.
- Wypowiedź posiadająca rażące błędy językowe dyskwalifikuje uczestnika.

V. Procedura odwoławcza

1. Szczegóły dotyczące trybu odwoławczego zostały określone w *Regulaminie ogólnym konkursów przedmiotowych dla uczniów szkół podstawowych województwa świętokrzyskiego, klas trzecich gimnazjów oraz klas trzecich oddziałów gimnazjalnych prowadzonych w szkołach innego typu województwa świętokrzyskiego w roku szkolnym 2018/2019 r.* (Rozdział VII Tryb odwoławczy).
2. Procedura odwoławcza nie przewiduje:
  - a) powoływania się w odwołaniach na niedyspozycję zdrowotną ucznia,
  - b) respektowania odwołań odnoszących się do przebiegu części ustnej na III etapie Konkursu.

Rozdział 5.

Wykaz literatury obowiązującej uczestników

Klasyka światowa

1. *Biblia* (np. Dzieje powstania świata i ludzkości, przypowieści: o siewcy, o synu marnotrawnym, o talentach, *Hymn o miłości św. Pawła*).
2. Homer, *Iliada* (np. opis pojedynku Hektora z Achillesem) i *Odyseja* (fragmenty) lub J. Parandowski *Przygody Odyseusza*.
3. Wybrane mity greckie (zwl. o Prometeuszu, Syzyfie, Dedalu i Ikarze, Orfeuszu i Eurydyce).
4. Sofokles, *Antygona*.

5. *Pieśń o Rolandzie* (fragmenty: opis walki w górach i śmierć Rolanda).
6. Moliere, *Skąpiec*.
7. W. Szekspir, *Romeo i Julia*.
8. M. Cervantes, *Don Kichote* (fragment o przygotowaniach do wyprawy w świat i o walce z wiatrakami).
9. K. Dickens, *Opowieść wigilijna*.
10. A. Czechow, *Kameleon* lub inne opowiadanie z literatury światowej.
11. A. Saint-Exupéry, *Mały Księżę*.
12. E. Hemingway, *Stary człowiek i morze*.
13. E. E. Schmitt, *Oskar i pani Róża*.

Literatura polska

1. J. Kochanowski wybrane fraszki (zwt. *Na dom w Czarnolesie, Na zdrowie, Na lipę, O żywocie ludzkim, Na młodość*).
2. J. Kochanowski, *Treny* (V, VI, VIII).
3. I. Krasicki, wybrane bajki (zwt. *Malarze, Wstęp do bajek, Mysz i kot, Czapla, ryby i rak, Ptaszki w klatce, Mądry i głupi, Jagnię i wilcy*).
4. A. Fredro, *Zemsta*.
5. A. Mickiewicz, wybrane ballady (zwt. *Świtez i Świtezianka, Reduta Ordona, Dziady cz. II, Śmierć Pułkownika*).
6. J. Słowacki, *Balladyna*, wybrane wiersze (zwt. *Testament mój, Sowiński w okopach Woli, Hymn o zachodzie słońca*).
7. H. Sienkiewicz, *Krzyżacy, Latarnik*.
8. B. Prus, *Kamizelka, Katarynka*.
9. A. Kamiński, *Kamienie na szaniec*.
10. Liryka XX wieku: M. Pawlikowska-Jasnorzewska, K. Wierzyński, J. Tuwim, Cz. Miłosz, J. Twardowski, W. Szymborska, Z. Herbert, K. I. Gałczyński, M. Białoszewski, B. Leśmian, K. K. Baczyński, T. Różewicz.
11. S. Lem, wybrane opowiadanie.
12. A. Mrozek, wybrane opowiadanie.
13. M. Białoszewski, *Pamiętnik z powstania warszawskiego* (fragmenty).
14. R. Kapuściński, wybrany utwór (np. *Imperium*, fragmenty).

15. Wybrany utwór detektywistyczny (np. A. Conan Doyle lub Agatha Christie).
16. Wybrana powieść obyczajowa lub przygodowa (np. M. Musierowicz, D. Terakowska).
17. Wybrany utwór *fantasy* (np. U. Le Guin, J. R. Tolkien, A. Sapkowski).
18. Wybrane utwory prozy polskiej i dramatu (np. S. Mrożek, R. Kapuściński).
19. Wybrany utwór podejmujący problematykę Holocaustu (np. opowiadanie I. Fink).
20. Wybrane z czasopism i prasy codziennej teksty publicystyczne, informacyjne, reklamowe.
21. Inne składniki kultury (np. filmy, słuchowiska radiowe, programy TV, przekazy ikoniczne, poezja śpiewana).

Literatura pomocnicza

1. Dmowska A. (2002), *Słownik przysłów i powiedzeń. Dla gimnazjum i liceum*, Wydawnictwo Delta W-Z, Warszawa.
2. Drabarek B., Falkowski J., Rowińska I. (1998), *Szkolny słownik motywów literackich*, Wydawnictwo Kram, Warszawa.
3. *Encyklopedia szkolna. Literatura i nauka o języku* (1999), WSiP, Warszawa.
4. Klubówna A. (1986), *Krajobraz z tęczę. Sylwetki artystów od Fidiasza do Picassa*, Wydawnictwo Książka i Wiedza, Warszawa.
5. Kopaliński W. (1999), *Słownik wydarzeń, pojęć i legend XX wieku*, PWN, Warszawa.
6. Kopaliński W. (1990), *Słownik symboli*, Wiedza Powszechna, Warszawa.
7. Makowiecki A. Z. (2000), *Słownik postaci literackich*, PIW, Warszawa.
8. Matoszko J. (2001), *Szkolny słownik tematów literackich*, Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Handlowe PRINTEX, Białystok.
9. Ogonowska A. (2006), *Szkolny słownik mediów elektronicznych*, Wydawnictwo Edukacyjne, Kraków.
10. Potrykus-Woźniak P. (2010), *Słownik nowych gatunków i zjawisk literackich*, Park Edukacja, Warszawa–Bielsko-Biała.
11. *Słownik pojęć i tekstów kultury. Terytoria słowa* (2002), WSiP, Warszawa.
12. Werner A. (2000), *To jest kino*, Stentor, Warszawa.

Wystąpienia publiczne

1. Bocheńska K. (2005), *Sztuka retoryki – uczeń w roli mówcy*, WSiP, Warszawa.
2. Kuziak M. (2008), *Jak mówić, rozmawiać, przemawiać?*, Wydawnictwo Szkolne PWN, Warszawa.

3. Lewandowska-Tarasiuk E. (2006), *Sztuka występów publicznych, czyli jak zostać dobrym mówcą*, Wydawnictwo APS, Warszawa.
4. Pijarowska R., Seweryńska A. M. (2002), *Sztuka prezentacji. Dać szansę młodzieży, czyli uczyć prezentacji. Poradnik dla nauczycieli*, WSiP, Warszawa.
5. Wiszniewski A. (1994), *Jak przekonująco mówić i przemawiać*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa–Wrocław.

Analiza i interpretacja poezji

1. Bortnowski S. (1997), *Scenariusze półwariackie, czyli poezja współczesna w szkole*, Stentor, Warszawa.
2. Bortnowski S. (1998), *Jak uczyć poezji*, Stentor, Warszawa.
3. Bortnowski S. (2009), *Jak zmieniać polonistykę szkolną?*, Stentor, Warszawa.
4. Bortnowski S. (2005), *Przewodnik po sztuce uczenia literatury*, Stentor, Warszawa.
5. Jędrzychowska M. (1994), *Lektura i kultura*, Wydawnictwo Edukacyjne, Warszawa–Kraków.
6. *Kompetencje szkolnego polonisty* (1995, 1997), praca zbiorowa pod red. Bożeny Chrzęstowskiej, t. 1–2, Warszawa.
7. Kulpa-Szustak I., Wojtulewicz J. (2014), *Wszystko jest poezja... Poradnik dla nauczycieli przygotowujących uczniów do interpretacji utworów poetyckich na maturze*, ORE, Warszawa.
8. *Miłosz w szkole (2013), Szkice interpretacyjne*, pod red. Jarosława Klejnockiego, Stentor, Warszawa.
9. *Poezja polska. Interpretacje* (2000), pod red. Grażyny Heskiej-Kwaśniewicz i Bogdana Zelera, Książnica, Katowice.
10. *Przygotowanie ucznia do odbioru różnych tekstów kultury (2004)*, pod red. Janus-Sitarz A., Universitas, Kraków.
11. Sulikowski A. (1998), *Na początku był wiersz, czyli 13 nowych odczytań poezji ks. Jana Twardowskiego*, Znak, Kraków.
12. *Szkolne spotkania z literaturą (2007)*, pod red. Anny Janus-Sitarz, Universitas, Kraków.